

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з науково-педагогічної та навчальної роботи

_____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗЕЇ ПІД ВІДКРИТИМ НЕБОМ

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм
вид дисципліни	вибіркова
Форма навчання	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Лагунова Ольга Сергіївна, кандидат історичних наук,
асистент кафедри етнології та краєзнавства

Пролонговано: на 2023/2024 н.р. _____ «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ («__») «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2023

Розробники: Третяк Кирило Олегович, кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри археології та музеєзнавства;
Лагунова Ольга Сергіївна, кандидат історичних наук,
асистент кафедри етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри етнології та краєзнавства
(Капелюшний В. П.)
Протокол № 14 від «21» 06 2023 р.

Схвалено науково - методичною комісією історичного факультету
Протокол від «25» 06 2023 року № 10
Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н.В.)
«25» 06 2023 року

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** полягає в широкому ознайомленні студентів зі специфікою музеїв під відкритим небом. В ході курсу розглядаються питання історії становлення, розвитку, сьогодення і діяльності музеїв просто неба в Україні та світі. Надається доладна інформація про роботу українських музеїв просто неба. Протягом навчання студенти отримують детальну інформацію про типи музеїв просто неба. Наголос робиться на етнографічних музеях. Окремо розповідається про музеї техніки, тоталітарного мистецтва тощо.

2. **Попередні вимоги** до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- Знати основні засади музейної справи.
- Знати загальні поняття про головні напрями діяльності музеїв.
- Знати на які типи поділяються пам'ятки історико-культурної та природної спадщини.

3. **Анотація навчальної дисципліни:**

В програмі курсу студенти вивчають історію створення і діяльність музеїв просто неба у світі і в Україні. Досліджується робота таких музеїв на прикладі конкретних закладів та їх експозицій.

Навчальна дисципліна «Музеї під відкритим небом» поглиблює знання дисциплін «Музезнавство», «Пам'яткознавство», «Екскурсознавство», «Туристичні ресурси України», «Українська етнологія».

4. **Завдання (навчальні цілі):** формування цілісної системи знань про діяльність музеїв просто неба з їх фондовою, експозиційною та науково-дослідницькою та просвітницькою роботою.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з історією зародження і розвитку музеїв просто неба в Україні та у світі;
- ознайомити студентів з якомога ширшим колом музеїв просто неба в Україні різних профілів;
- ознайомити студентів з деякими основними музеями просто неба у світі;
- виробити у студентів вміння самостійно проводити екскурсії музеями просто неба України;
- навчити студентів розуміти засади компонування експозицій музеїв просто неба.
- В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати музеї просто неба України та основні подібні музеї у світі. Студенти повинні вільно володіти матеріалом щодо експозицій цих музеїв і вміти використовувати і узагальнювати експозиційну інформацію.

5. **Результати навчання за дисципліною:**

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології викладання і навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумку й одиниці з дисципліни
Код	Результат навчання (РН)			

1.1	Знати історію становлення і розвитку музеїв просто неба у світі і в Україні	Лекції, самостійна робота	Реферат 1, залік	20
1.2	Знати експозиції основних музеїв України просто неба	Лекції, самостійна робота	контрольна робота 1, залік	20
2.1	Вміти проводити екскурсії українськими музеями просто неба	Лекції, самостійна робота	реферат 2, контрольна робота 2,	20
2.2	Вміти класифікувати об'єкти-експонати музеїв просто неба за регіональною, типологічною, стилістичною та іншими особливостями	Лекції, самостійна робота	контрольна робота 2, залік	20
3.1	Пропагувати надбання українських музеїв просто неба	Лекція, самостійна робота	реферат 2, залік	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації) Дисципліна запропонована у переліку на вільний вибір студентів.

7. Схема формування оцінки:

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 і ЗМ2: РН 1.2, 2.2– 40 балів/24 балів.
2. Реферат з тем ЗМ 1: РН 1.1 – 20 балів/12 балів.
3. Реферат з тем ЗМ2: РН 3.1 – 20 балів/12 балів.
4. Підсумкова контрольна робота Р.Н. 1.2., 2.2. - 20 балів / 12 балів

7.2. Організація оцінювання:

Оцінювання знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів:

- бали, отримані за модульні контрольні роботи (у формі тестування);
- бали, отримані за самостійну роботу (за підготовку рефератів);
- бали, отримані за підсумкову контрольну роботу (за письмові розгорнуті відповіді).

Зміст курсу поділений на 2 змістовних модулі. Кожний модуль включає в себе лекції та самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння

знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 - 4, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 5 –15.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється під час семестрового оцінювання (контрольна робота, реферати) та підсумкового оцінювання (підсумкова контрольна робота (залік)).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання максимум 80 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 20 балів).

<i>Змістовий модуль 1</i>		<i>Змістовий модуль 2</i>		<i>Підсумкова</i>
Зародження і розвиток музеїв просто неба у світі		Розвиток і робота музеїв просто неба в Україні		<i>контрольна робота / Залік</i>
40 залікових балів (максимум)		40 залікових балів (максимум)		20 балів (максимум)
Самостійна робота	Модульний контроль	Самостійна робота	Модульний контроль	
20 (максимум)	20 (максимум)	20 (максимум)	20 (максимум)	

Реферати студент подає викладачеві не пізніше ніж за тиждень до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю. Критерії оцінки реферату:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 16-20 балів;
- обґрунтоване розкриття проблеми 10-15 балів;
- тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 6-9 балів;
- реферат переважно компілятивного рівня 3-5 бали;
- розкритий лише один окремий аспект теми 1-2 бали.

Теми рефератів з кожного змістовного модулю викладач пропонує студентам на першому занятті відповідного модулю.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи(МК)**.

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 20 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 20 балів. Студент, який не виконав вимоги по самостійній роботі, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА (ЗАЛІК)

На передостанній лекції з дисципліни з усього обсягу пройденого і відведеного на самостійну роботу студентів матеріалу проводиться **підсумкова контрольна робота** (2 завдання). Студент повинен дати письмову розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи (від 1 до 10 балів за одне завдання)

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	10
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	9
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	8
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	6-7
Відповідь фрагментарна, відображені лише окремі аспекти проблеми	4-5
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі	2-3
Відповідь містить значні помилки елементарного рівня	1

Бали, які отримані студентом на підсумковій контрольній роботі, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (модульні контрольні роботи, бліц-опитування, реферати).

Обов'язковою вимогою для допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) є набрання студентами не менше 40 балів під час семестрового оцінювання. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 40 балів*, для одержання заліку необхідно у визначені викладачем терміни пройти співбесіду з пропущених лекцій для того, щоб набрати критичний мінімум і бути допущеним до складання заліку. **Рекомендований мінімум для допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) - 48 балів.**

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль1	Змістовий модуль2	ПМК / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	24	24	12	60
Максимум	40	40	20	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№	Назва теми	лекції	самостійна робота
1	Вступ. Тема 1. Шведський Скансен – перший у світі музей просто неба	2	2
2	Тема 2. Музеї просто неба Європи	2	2
3	Тема 3. Музеї просто неба у США	2	2
4	Тема 4. Музеї просто неба Африки та Азії	2	2
	Реферат за змістом ЗМ1		13
	Контрольна робота з тем ЗМ1		2
5	Тема 5. Музей народної архітектури і побуту у Пирогово	2	2

6	Тема 6. Музей народної архітектури і побуту Середньої Наддніпряниці у Переяславі	2	2
7	Тема 7. Музей «Шевченківський гай» у Львові	2	2
8	Тема 8. Чернівецький обласний музей народної архітектури і побуту	2	2
9	Тема 9. Національний музей народної архітектури і побуту в Ужгороді	2	2
10	Тема 10. Музей Запорізької Січі у м. Запоріжжя	2	2
11	Тема 11. Історико-архітектурний комплекс «Резиденція Богдана Хмельницького» у Чигирині	2	2
12	Тема 12. Національний історико-культурний заповідник «Гетьманська столиця» в Батурині	2	2
13	Тема 13. Музей транспорту та Музей авіації у Києві	2	2
14	Тема 14. Фортеці-музеї України	2	2
15	Тема 15. Музей тоталітарного мистецтва України «Парк радянського періоду» у Путивлі	2	2
	Реферат за змістом ЗМ2		13
	Контрольна робота з тем ЗМ2		2
	ВСЬОГО	30	60

Загальний обсяг – 90 год., в тому числі:

Лекцій – 30

Самостійна робота - 60

9. Рекомендовані джерела:

Основні.

1. Rentzhog Sten. Open Air Museums: The History and Future of a Visionary Idea. -Carlssons, 2007 – 530 p.
2. Бондар М. М., Мезенцева Г. Г., Славін Л. М. Нариси музейної справи. – К.: Наукова думка, 1959.-191 с.
3. Василенко А. О. Літопис історії становлення і розвитку народних музеїв України. – К.: Наукова думка, 1974. -189 с.
4. Гончарова О., Ольговський С., Пустовалов С. Вступ до музеєзнавства та пам'яткознавства. – К.: Ліра-К, 2019.– 490 с.
5. Гудченко З.С. Музеї народної архітектури України; НДІ теорії, історії та персп. проблем радянської архітектури в м. Києві. – Київ: Будівельник, 1981. – 117, [1] с., [8] арк. фото : іл.
6. Данилюк А. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку. - Тернопіль: Навч. книга – Богдан, -2006. - 104 с.
7. Музейна справа та музейна політика в Україні ХХ ст. Збірник наукових праць за ред. д-ра мист. М. Селівачова. – К.: Златограф, 2004. - 208 с., іл. (Музей українського народного декоративного мистецтва, Головне управління культури, мистецтв та

- охорони культурної спадщини Київської міської державної адміністрації, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України).
8. Руденко С.Б. Музейна пам'ятка: соціокультурна сутність та місце в системі історико-культурних цінностей: монографія. - К.: НАКККІМ, 2012. - 120 с.
 9. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. Музеєзнавство: Навч. посіб. - К.: Знання, 2008. - 428 с.
 10. Скрипник Г.А. Етнографічні музеї України: становлення і розвиток / відп. ред. Б. В. Попов; Академія наук Української РСР, Інститут мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. – Київ: Наукова думка, 1989. – 301 с. : кол.іл.

Додаткові.

1. Skansen[Електронний ресурс]. Режим доступу:<https://skansen.se/en/>
2. Автентична Україна [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://authenticukraine.com.ua/open-air-museums>
3. Афанасьєв, О., Бурлака Є. В., Маркіна Ю.М. Скансени України як важливий туристичний ресурс // Туристична індустрія: сучасний стан та пріоритети розвитку: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. - Луганськ, 2009. - С.80-84. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/afanasjev5.htm
4. Афанасьєв О. Скансени України як репрезентанти регіональних типів природокористування. – Географія і туризм. -Вип. 15. – 2011. – С. 111-120.
5. Каднічанський Д. Скансени України // Краєзнавство. Географія. Туризм. -№16 (645). -2010. - С.3–8.
6. Логвин Г.Н. По Україні. Стародавні мистецькі пам'ятники. – К.: Мистецтво, 1968. - 462 с.
7. Музеї Карпатського регіону. – Л.: Центр Європи, 2004.-63 с.
8. Музеї України: довідник / Упорядники Б. Ведибіда, В. Малєєва, М. Мотріченко. - К.: Задруга, 1999. - 131 с.
9. Музей народної архітектури та побуту у Львові: путівник / [А. Г. Данилюк, І. В. Красовський, Б. Я. Рибак, В. Л. Янов ; худож. К. В. Присяжний ; фот. Б. А. Шевчук]. – Львів: Каменяр, 1980. – 181, [2] с., [16] арк. іл. : іл.
10. Національний музей народної архітектури та побуту України[Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pyrohiv.com/>
11. Про музеї та музейну справу: ЗУ від 29 червня 1995 р. // Відомості ВР України. – 1995. – № 25. – Ст. 191.
12. Україна: скарби музеїв і заповідників: путівник / упоряд. А. В'ялець. – К. : Чорлі, 1997. – 207 с.
13. Україна: путівник. Упоряд. Зінкевич О., Гула В. -Київ: Смолоскип, 1995.- 480 с.